

Aprendre alemany

Jo vaig arribar a aprendre una mica d'alemany, ja fa molts anys, massa anys, pel sistema proletari-experimental. Consistia a penjar-se una motxilla a l'esquena, combinar el tren i l'autostop, arribar a la ribera del Rin, per la banda de Düsseldorf, i passar-se un estiu sencer treballant en una fàbrica. Després, repetir l'operació l'estiu següent, i llestos. Feia dotze hores de dilluns a divendres en companyia de la classe obrera local, i els caps de setmana estudiava gramàtica i llegia la premsa amb diccionari. També ajudava l'assistència a les cerveseries i alguna relació personal escadussera. En resum –si descomptem la gramàtica i el diccionari–, la mateixa manera com van aprendre a dir *Guten Morgen* alguns milions de "treballadors invitats" italians i espanyols els primers anys seixanta. Els turcs van ser "invitats" després. Jo vaig aprendre alemany, doncs, per conèixer una mica de món, per fer unes pràctiques d'immersió en la vida proletària, i a fi de poder llegir Karl Marx en la llengua original, perquè llavors intentava fer una tesi –que la universitat de València no considerà oportú acceptar– sobre l'obra de joventut del patriarca. De passada, vaig col·laborar, modestament i breu, a l'imparable progrés de la indústria i el comerç de la República Federal.

Després, ha passat una cosa ben curiosa: que a mesura que la indústria i el comerç de la RFA esdevenia més i més imparable, els qui sabíem una miqueta d'alemany –inclosos els proletaris, eventuals o permanents, retornats a casa– l'hem anat oblidant. L'alemany va desaparèixer de la meua pràctica habitual, llegida i parlada, tal com va desaparèixer quasi íntegrament dels instituts i de les universitats de la major part d'Europa, siga per la imposició del rus als països de l'est, siga pel domini de l'anglès als de l'oest. També és veritat que al francès li ha passat una cosa semblant, però això

no li importa realment a ningú, excepte als mateixos francesos. ¿Què havia passat? Que Alemanya havia eixit de la guerra reduïda, políticament anul·lada, culpable i moralment destrossada. Que la imatge d'una Alemanya Gran era la que n'havia donat la barbàrie metòdica dels nazis. Que la gran cultura humanística, científica, artística i literària alemanya havia quedat de sobte sepultada entre les ruïnes. I que l'anglès imperial ocupava veloçment tot l'espai disponible, dins i fora de les fronteres de l'OTAN. En fi, que l'alemany havia passat de ser una de les dues o tres grans llengües universals de la ciència i de les lletres, a ser un idioma local, mig arraconat en un extrem de l'occident d'Europa. Com Alemanya mateixa: un país en l'extrem d'"Europa" (Europa volia dir OTAN i Mercat Comú), en la frontera oriental amb l'enemic exterior.

I ara s'ha acabat tot això. Hi ha qui té por, i no ho dissimula, de la nova magnitud dels alemanys. Hi ha qui no suporta veure'ls instal·lats al centre mateix d'Europa i no en un marge, com el poder de més volum del continent, una cosa com el mateix volum físic del canceller Kohl enmig dels seus col·legues. Tenir por de la centralitat alemanya a Europa és com tenir por del naixement del sol per l'orient. Alemanya és el centre d'Europa, i això és així encara que se n'hagués perdut la memòria,... perquè ja no recordàvem que, a l'altra banda, hi havia una altra mitja Europa. La Germània *sempre* ha anat des de les costes del Bàltic fins als límits d'Itàlia. Sempre, des que Carlemany –que no era "francès" en el sentit modern de la paraula, sinó germànic– va ser coronat emperador romà el dia de

Nadal de l'any 800. No tornarà l'Imperi Romano-Germànic, evidentment, ni els mil principats autònoms que anaven escampant pobladors fins a Sant Petersburg i al

Volga, ni el regne de Prússia i l'Imperi dels Habsburg. Ni tornarà l'obsessió militar del Segon Reich de Bismarck, i menys encara la del Tercer. Els alemanys són ara, com han estat durant molts segles, una gent pacífica –constitucionalment més pacífics que molts altres pobles europeus–, bevedors de cervesa, que van per feina i si pot ser ben feta, satisfets de la vida, amb diners per gastar,... i amb ganes d'invertir-los i de fer negoci fins als Urals i més enllà, que és el que espanta els altres negociants no tan eficaços. De moment, són els únics que estan abocant cabassades de marcs a Rússia, Polònia, Hongria o Txecoslovàquia. Allà on els altres tenen por de posar un franc, una lliura o un dòlar, i després es queixaran dels "designis hegemònics".

Déu me'n guard de passar per filogermànic, ni per filofrancès, filoanglès ni filo-res. Simplement, veig les coses com van, comprove com han anat durant molts segles, i em faig una idea de com és probable que vagen a partir d'ara. Veig que Alemanya *no pot evitar* ser el centre d'Europa, ser el país més gros, important i ric, i influir decisivament en aquella meitat oriental del continent que els "occidentals" encara ignoren en la pràctica. De manera que, vist això, i per respecte profund a una cultura gloriosa, m'he decidit finalment a tornar a estudiar alemany. El vaig deixar, fa prop de tres dècades, en un estat prometedor, entre fàbrica i gramàtica. El vaig abandonar a un destí de llengua oblidable i supèrflua. Em vaig equivocar. I ara voldria rescabalar-me'n amb el plaer de la reconciliació.

Joan F. Mira